MONITA
PRÆLATORUM.

MONITA PRAELATORVM

FRATRIS AVGVSTINI CERMELLI

Ordinis Prædicatorum.

S. THEOL. MAGISTRI,

& Inquisitoris Ferrariensis.

Illustriss.mo ac Reuerendiss.mo D.

D. ÆMILIO ALTERIO

Camerinensi Episcopo.

Romæ, Typis Franc. Caballi. 1652.

Supesiorum permissu.

[illegible]

ILLVSTRISSIME ac Reuerendissime D.

ERrantia Prælaro-rum monita, in vnum colligendi; ac

Dominationi Veſtræ Illuſtriſsimę dicandi: duplex mihi ratio. Prima, quia à ſyderibus nobiliſsimi Veſtri Stēmatis; huic tenui, atq; obſcurę ſcriptioni: aliquid lucis cōciliare volebã. E tenebris enim educent, lumina præferentia. Cauſa altera,

quia

quia alij præceptis valent; Dominatio Vestra exemplis; & quibus monita ſequi non lubet, lubeat actionum veſtrarum imitari exẽpla. Familia etiam nõ fuit, (fortè non erit) quæ plura in bello, aut in pace; in toga, vel in purpura: laudis, &

virtutum suppeditaue,
rit argumenta. Per-
gat Dominatio Vestra
Illustrissima in via, quã
pauci calcant; & per
intemerata vestigia
maiorum: Deo, &
pietate ducibus; pro
incrementis orabo; nõ
prosperare tantum, sed
properare. Deus fortu-
net

net Dominationem Vestram Illustrissimã. Ferrariæ 15. Octobris 1652.

Dñationis vſæ Illustriss: & Reuerendissimæ

Addictissimus seruus

Fr. Augustinus Cermellus
Inquisitor Ferrariæ.

Nos Fr. Io. Baptiſta de Marinis ſacræ Theol. Profeſſor Ord. Præd. humilis Mag. Generalis, & ſeruus.

HArum ſerie, noſtriq; auctoritate officij, facultatem cõcedimus tibi Adm. Reu. P. Mag. Fr. Augu-

gu-

gustino Cermello Inquisitori Ferrariensi, vt opus, cuius inscriptio, Monita Prælatorum, à te compositum, publicis typis mandare valeas, dũmodò prius à duobus nostri Ordinis Theologis fuerit reuisum, & approbatum, seruatisq; alijs seruandis iuxta decr. S. C. T. Cõst. nostras, ac ordinationes capitulorũ Generaliũ.

In

In quor. &c. Romæ die 24. Augusti 1652.

Fr. Io. Bapt. de Marinis Magister Ordinis.

Registrata fol. 44.

Fr. Bernardinus de Venetijs Magister, & Socius.

REuerendissimi P. Generalis iussu perlegi opus Ad. Reu. P. Mag. Fr. Augustini Germelli Ferrariensis Inquisitoris, nihilque, quod fidem, vel mores offendat incurri; & dignum propterea iudico luce ad communem vtilitatem. Datum in Conuentu Sanctæ Mariæ super Mineruam. Die 15. Augusti 1652.

Fr. Thomas Aquauiua Mag.

Ex

Ex commissione Reuerendissimi P. Generalis attentius legi opus Reu. Adm. P. Mag. Fr. Augustini Cermelli Inquisitoris Ferrarien, cuius titulus est (MONITA PRÆLATORVM) nihilq. in eo reperi non consonum, doctrinæ, fidei, aut bonis moribus: Ideoque opus dignum censeo, quod, & typis mandetur, & in omniũ oculis magno pietatis, & eruditionis incremento versetur.

Datum in Conuentu S. Mariæ super Mineruam, die 20. Augusti 1652.

Fr. Io. Bapt. Turrettus Mag.

Imprimatur, si videbitur Reuerendiss. P. Mag. Sacri Palatij Apost.

A. Riualdus Vicesg.

Imprimatur:

Fr. Vincentius Cipolla, Mag. & Socius Reuerendiss. P. Mag. Sacri Palatij Apost. Ordinis Prædicatorum.

LECTORI.

ARTEM Artium, Scientiam Scientiarum modum spiritualiter regendi populos Logica, & Metaphysica conuenientius æstimaui. Sed quid sit iste modus, Augustinus ingeniorum stupor, nec à pueritia (inquit) nec ab adolescentia didici:

&

& hucusque nemo com-
plete, nemo perfectè de-
finit. Imò Gregorius il-
le Magnus, qui Sacro-
rum peccata Nautarum,
antequam expertus es-
set, quasi doctior repre-
hendebat, in hoc pelago
constitutus: Mearum (scri
psit) reprehensionũ teme
ritates iustè sensi: Et alijs
cum Sãctis Episcopis fa-
cilius enumerat: quę non
ha-

Epistola ad Valerium.

In Pastorali.

habet, quam quæ habere deberet. His edoctus, me non Ecclesiastici regiminis Aristarcum, aut salubrioribus legibus in Christiana Republica nouum profiteor esse Licurgum: At solum antiqua repeto, diuersa concinno, Sacræque Scripturæ sententias affero, vt omnibus innotescat Ecclesiasticum Principatum,

nec

nec Ethnicorũ rectæ Politicæ repugnare. Animarum Rectoribus tantummodo loquor, nec de temporali ditione (sępius annexa) nisi indirectè subsequentia disserunt. Mihi verò non sic desero, vt præsens opusculum omni errore carere firmissimè credam; & ideo nedum Sanctę Romanę Ecclesiæ correctioni, sed cui

li-

libet ſaniori iudicio, atque prudentiæ humillimè ſuppono. Certus enim ſum, quod viri perfecti, meæ imperfectioni compati ſcient, & errata inſcitia Auctoris inuecta remittent, vel emendabũt. De vno magnas, de altero maximas illis gratias habiturus.

MONITA PRAELATORVM.

NVnquam errabit, qui viros doctos, & probos ſublimabit. Nam ſi docti ſunt gratitudinis terminos ſciunt. Si probi ſunt, exercebunt. Implicat in terminis: Virum

bonum esse ingratum.

Iudex indoctus asinus in cathedra. Princeps iniquus, iniquitas commendata, coronata. Vt indoctus omni caret scrupulo. Vt iniquus omnia sibi licent, & de nullo facinore erubescit. Hinc vir probus ab improbo, doctus ab indocto (ait Philosophus) vt equus domitus ab indomito differt.

Do-

Doctrina est Ecclesiastici regiminis fundamentum. Monachus debet obseruantiam scientiæ; at Prælatus interdum studia orationi præferre. Oportet (inquit Apostolus) Episcopum esse Doctorem, vt potens sit in doctrina sana eos, qui contradicunt arguere. Hinc Romanæ Sedi continua Sancti Spiritus assi- *Tit. 1.*

ſtentia comprobatur; dũ nullus indoctus ibi ſedit.

Plures Eccleſiæ magis ob doctrinæ, & probitatis, quam ob diuitiarum, & ditionis tẽporalis inopiam à Catholica veritate, & vnitate defecerunt. Sæuior fuit Iuliani Apoſtatæ, perſequutio: quia litterarum ſtudiũ fidelibus interdixit. Et ſic Eccleſiæ exterminium à fundamen-

men-

mentis excogitauit.

Non electi paupertas, aut parentum exiguitas, vel patriæ obſcuritas: ſed ignorantia crimen, Eccleſiæ nocuit. Christus Dominus peccatores, piſcatores elegit: at fecit Doctores, & Sanctos; vt homines, qui talem non habent facultatem, viros probos, & doctos eligant, aptos, honorem per ſe

dignitatibus conciliare.

Nec dum Sanctissimi Pontifices, sed Sapientissimi Reges, & Imperatores, & præcipuè Carolus Magnus (quem meliorem fortè virtute, & fortuna in Principatu Europa non habuit) cum Roberto, & Alphonso Regibus Neapolitanis, litteras Regno meritò, pręferebat, & Viros Doctos

magnoperè ſuſtollebat. Da (inquit ſcriptura) oc- Prou. 9.
caſionem Sapienti, & addetur Sapientia. Honor virtutes alit. Et cæleſtis eſt ſapiẽtiæ pauperes virtute præditos extollere, ſublimare. Deus eſt, qui de ſtercore erigit pauperem; vt collocet cum Principibus. Et qui ſine Pſ. 112.
terrenæ retributionis ſpe virtutum compotes exal-

tat, animum propè diuinum oſtendit, oſtentat.

Vbi maior ignorantia, ſæpè ambitio maior, quæ reddit hominem Camello ſtolidiorem: dum ſupra vires onera concupiſcit. Sed alius quandoque dignus eſt, qui petat, alius vt accipiat. Non ignaris arrogātibus, at humilibus, verè ſapientibus dignitates exhi-

hibendæ. Nunquam meliores in regimine legimus, quam qui Præsulatum recusando, meruerunt regnare coacti.

Primum Christianæ perfectionis fundamentum, est omnium diuitiarum, & dignitatum desideria sepelire. Abrenuntio Satanæ, & pompis eius: Seria fuit in Baptismo professio. Super hanc

hăc virtutum basim alia quælibet perfectio custoditur, & lux Præsulatus magis effulget. Ergo in humilitate benè radicato dicendum: Amice, ascende superius: Nam qui se humiliat, exaltabitur. Nec de sæculi fauoribus, de litteris commendatitijs valdè curandum: quia vt in pluribus sunt eleemosynæ in au-

lis

lis mendicatæ.

Aulam auram, honos onus, & in curia curas esse, Sapientes affirmant. Imò ipsamet sapientia, Christus Dominus, Herodis, Pilati, Caiphæ, regias nisi vinctus intrauit. His fortè sectatores edocuit, vt nisi propria, vel fraterna charitate coacti aulas vix, & cautè frequẽtent. Ex Religiosa mode-

stia

ſtia, ſimplicitate, humilitate, & ſolidæ virtutis exiſtimatione legitimus fauor, & amor Principum: At ſpurius ex feſtiua conuerſatione, ex amplexu negotiorum ſęcularium, & ſimilibus irreligiosè procedit. Hæc autem ſunt fomenta ſuperbiæ, & ambitionis, quæ radix eſt omnium criminum. Hinc purus

Agnus

Agnus, puras vult oues verè spirituales, non vafras, atque politicas, nec astutias, & fraudes, at simplicitatem, atque prudentiam edocet, cum dicit: Estote prudentes Matt.10
sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.

Disputatio de lana caprina: Vtrum debeant eligi Regulares, vel sæculares. Sæcularis fuit Ambro-

brosius, Simpliciano Monacho successore perfectior. Regulares fuere Gregorius, Augustinus, Grisostomus, Martinus, atque Basilius: & istos, quis zelo, constantia, doctrina, sanctitate praecessit?

Est perfectus Monachus, qui ob rerum in experientiam; Et est optimus saecularis, qui ob

Re-

Religiosæ perfectionis ignorantiam, bonus non erit Episcopus, & ideo magna diligentia in electione adhibenda, pro qua nil magis, Apostolos inuigilasse; orasse notaui. Act. 1.

Quod oues proprias Episcopus, verbo Dei pascere teneatur: à Domino accepi. Quod ob tẽporale munus, verbum Io. 21.

Dei

Dei negligere non debeat. Apostoli testantur. Act. 6.
Quod Religiosus sit, & Religiosę perfectionis Magister; cum Areopagita, cæteri Doctores affirmãt. Hæc autem perfectionis norma in Sanctorum Patrum collationibus, habetur, & pijs in monasterijs exercetur. Hinc Ecclesia Græca de Regularium Collegijs Episcopos

pos assumere consueuit.

An boni, vel meliores sint eligendi: Controuertitur. Secunda tamen opinio tutior, quam Gentiles in Magistratibus sequebantur. Vt assumptus per se dignitates obtinuisse videretur. Ergo sicut, qui præ alijs ingenio pollent (iuxta Philosophum) naturaliter sunt Domini: Ita qui

cæteros virtutibus antecellunt, sunt perfectionis Christianæ Magistri. Qua propter nunquam errabit, qui tales honoribus, & dignitatibus exornabit.

An iuuenes, vel senes assumendi. Corona dignitatis (inquit scriptura) est senectus. In senibus prudentia maior. Sed in ætate iuuenili vis

for-

fortior, actus promptior. Verumtamen Dionysius Centenarius, stadio vicinus, cursum non remisit, sed cum diuerso tormentorum genere ardẽtius pugnauit, & vicit, Vigilius autem vigintiduorum annorum Ecclesiam suam prædicatione fundauit sanguine purpurauit. Vnde sufficit: quod eligendus iuxta

Concilia, sit vel ætate, vel moribus senior.

Quid si fuerit imperfectus ad sacrũ regimen assumptus? Statim cum S. Thoma Cantauriensi sibi prædicet. Fuerit iuuenilis ætatis, fuerit & peruersæ voluntatis, quæ hactenus commisimus, deinceps nullum erit excusationis velamen; & sic depositis nugis, seria co-

gi-

giter, & nouum induat hominē in Christo perfectum. Iam non amplius sub modio, sed super candelabrum lucet regula subditorum: Quapropter ei amplius non licet quod libet: sed quæ iusta, & quæ honesta censentur:

Nec aliquis de anteacta Prælati vita scandalizetur. Mirabilis enim

Deus: poteſtque ſuggere mel de petra, oleumque de ſaxo duriſſimo, vt in Paulo, Auguſtino, Britio, cæterisque patet: Sæpe noctua ſit Aquila, Lupus Paſtor euadit, & ipſa dat nobis perfidia fidem. Hæc mutatio dexteræ excelſi. Nec ſine cauſa. Pœnitentes enim humiliores, cautiores ſunt. Magisq. peccatores pecca-

catoribus compatiuntur.

Non vult Deus (inquiebat Alphonſus) Vrſos, & Leones regnare, ſed homines humanitate præditos. Si Veſpaſianum iuſtis in ſupplicijs lachrymantem: Si Titum nuſquam cuiuſque necis conſcium Gentilitas effert: Cur fideles, pietatis lacte nutriti, Sanctoque Antiſtitum cle- Rex Aragoniæ

mentiam non prædicabunt? Hæc propria virtus Ecclesiæ Præsulum. Spiritus enim lenitatis, Spiritus mansuetudinis, Spiritus dulcedinis, atque clementiæ, Spiritus Dei est, Et melius est de misericordia iudicari, quam de excessu iustitiæ condemnari.

Ab Ecclesiasticis Principibus, dum mansuetudo

do negligitur, poteſtas frangitur, quæ pro parua re ſtatim amittitur, & cum magno Eccleſię detrimento, nec multis ſæculis reparatur.

Alia (inquit S. Pater Auguſtinus) cauſa Prouinciæ alia Eccleſiæ. Illius terribiliter agenda administratio: huius clementer manſuetudo cōmendanda. Vnde paſſio-

Ad Donatum Africæ Procōſulem epiſtolā 117.

Et Aprigno Iudici epistola 15.

ſiones ſeruorum Dei vice talionis paribus ſupplicijs nolumus vindicari, nec Hæreticos homicidas aliqua corporis parte truncata legum coerctione mulctari, vt manſuetudo noſtra pro Eccleſiæ vtilitate nota ſit omnibus hominibus.

Timor eſt frænum beſtiarum, animalium vilium morſus. At Præla-

latus, qui fideles regit, ciues ſanctorum, & domeſticos Dei, magis appetat amari, quã timeri. Nullum enim Sacri regiminis firmius præſidium beneuolentia ſubditorum, Quã ſibi Sanctiſſimi præſules. CLEMENTIA, IVSTITIA, LIBERALITATE, PIETATE conciliarunt.

Non enim Deus Noe,

Gen. 8. dixit: Terror ve-
ſter ſit ſuper homines,
ſed ſuper animãtia. Nam
contra naturam ſuperbit,
qui vult (inquit Grego-
rius) ab æquali timeri.
Non enim homo homi-
ni eſt natura Prælatus. Et
falſum ſæpè cóperimus:
dimidium ingenij à ſer-
uis ablatum. Quia ſerui
ſunt heris, quandoque
meliores; & prudentio-
res.

res. Hinc Iob æquissi-
mus Princeps Cap. 31.
in propria etiam causa
cum vilissimis Seruis, &
Ancillis iudicium subi-
re non dedignabatur.

Qui proximi infirmi-
tatibus compati nescit:
desertum petat, Anacho-
reta fiat. Nil mirum,
quod cadant lapides, &
quod homines peccent:
cum omnes peccatores
si-

ſimus. Et qui de peccatis ſcandalizatur, non eſt Epiſcopi nomine dignus. Quoniam ſcandalum eſt imperfectorum, Epiſcopus autem tenetur eſſe perfectus.

Sicut Epiſcopi, Paſtoris, Papæ magis Patris, quàm Iudicis nomen: ita magis Prælati debent, vel prius debent, paternè, quàm iuridicè procedere,

re,

re, & ſolum vbi probabilis eſt correctionis ſpes cenſuras adhibere, ne contemnantur, & cum peruerſo innocens quandoque patiatur.

Omnia velle Mundi peccata delere, Species dementiæ eſt. Si mundus eſſet, & fuiſſet abſque peccatis, Tribunalia imò, & Sacramenta ſuperflua eſſent: nec Bonus à ma-

lis

lis exerceretur, nec diuina iustitia de reproborũ punitione triumpharet.

Ergo prudẽtiam Christus docet. Nam Zelus indiscretus Ecclesiæ nocet. Si Lupanaria tollas, (inquit Augustinus) Libidinibus cuncta replebis. Ergo minus malum sæpè negligendum, ne maius eueniat. Nec prophetandũ de futuris possibi-

ſibilibus culpis, ſed actualibus occurrendum. Aliàs, quia Deus fures præuidit, cur abſque brachijs non oriuntur?

Origo ſcrupulorum in ſimplicibus ex ignorantia, in hypocritis ex auaritia eſt. Quibus vitijs, Apoſtolorum tempore Mundus eſſet obuolutus: S. Paulus ad Romanos, ad Corinthios apertè de-

cantat. Nec ideo Aposto-
li à Christiana mãsuetu-
dine recesserunt, & solum
cum publicis contuma-
cibus publico rigore vsi
sunt.

A Romanis Pontifici-
bus, cum Deus abstulit,
vel distulit miracula: de-
dit arma: sed extrema tan
tum necessitate exercen-
da. Nam Ecclesia pa-
tientia fundata, toleran-
tia

tia aucta: magis arte pacis, quam belli fuit hucusque ditata.

Summus Pontifex Magnus quidem Princeps ditione temporali, sed Maximus potestate spirituali. At magna lenitate præcipuè Magnis cum Principibus exercenda; vt iugiter sibi beneuoli sint, & cæteri Ecclesiæ ministri possint suum ius

vbique liberè, plenariè, & vllo ſine obſtaculo exercere.

Romanus Pontifex albis induitur; quia miſericordiarum, & gratiarum Pater, & Præſul, quas per ſe diſpenſare, ſicut iuſtitiam per Aſſeſſores exercere poteſt. Illoque die ſuſpiret, quo nemini iuuit. Non Titi Imperatoris, ſed Chriſti Saluato-

toris adducamur exemplum. Vbique miserationibus beneficijs abundabat, curans sanans, absoluens. Et flagellis semel, aut bis, & leniter vsus est, Cum fecisset (inquit Ioãnes) quasi flagellum. Ioã. 2.

Quando est aliqua spes correctionis. Si mitius etiam cum perfidis agere, sit pium, sit vtile, ex Augustino percipiamus.

Ego quoque (inquit) Latraui, & canis fui, quando mecum non docendi cibo, sed refellendi fustibus agebatur. Ego quoque Manichæus fui; & in Manichæos nunc sæuire non possum. Quia sicut me illo tempore Deus substinuit: ita eos nunc debeo sustinere, & tanta patientia secum agere, quantum mecum proxi-
mi

mi egerunt, cũ illo dogmate rabiosius; & cœcus errarem. sanari eos potius vellem (si fieri poteſt) quàm oppugnari.

Magna cum Cathecumenis patientia agendũ, nàm errorũ nebulæ paulatim diſſipantur. Prius more Academicorum de omnibus dubitant, & occurrit eis inexplicabilis ſylua quæſtionum, & ani-

mus anceps in diuersa rapitur. Vnde maxima dexteritate non arcanorum sublimitate, vel præceptorum multitudine tanta in peccandi libertate occurrendũ, nè terreantur, retrahantur. Experto credamus Augustino de vtilitate credendi.

Act. 15. Quatuor tantum præcepta infidelibus Apostolus præposuit, Lac præbens

bens eis, non escam.
Quia adhuc paruuli erãt, 1. Cor. 3
nec omnia tunc poterãt
sustinere.

Ergo Prælati se medicos spirituales agnoscãt. Et spirituales ouium morbos, ac spiritalẽ medendi artem iugiter affectẽt, malis occurrendo, & defectuum radices cõgruè, & opportune auferendo, amputando, cum amore

re hominum, & odio vitiorum.

Episcopi se Religiosos, & Religiosorum capita recognoscant, & bonos Regulares super omnia diligant, qui, adhuc contra Hæreticos, & Infideles Ecclesiæ mœnia sunt, nec propter aliquos peruersos, & propter amurcam (inquit Augustinus) Christi lāpades contemnen-

nen-

nendæ. Imò & cum ipſis prauis maxima dexteritate ſemper vtendum, iugiter memores: quod quidquid maioris boni, & commodi Eccleſia habet à multis iſtorum bonis, & quidquid maioris incommodi, & perturbationis ſuſtinet, a paucis iſtorum malis proueniſſe.

An maiora ſcandala

ex

ex Clericis, vel ex Religiosis orta sint? Stat in vtrum. Sed omnes tàm Clericorum, quàm Regularium defectus publicare, publicèque punire: An maius bonum, vel damnum Ecclesię redūdet, de facili iudicabit, qui meminerit, ob aliquos malos, bonos quoque vituperatos, & quod à conuitijs, irrisionibus,
can-

cantoribus contra Eccle-ſiaſticos quaſdam anti-quas, & omnes nouiſſi-mas hæreſes incepiſſe.

Non eſt Paſtoris ouiũ defectus prædicare: nec Patris filiorum verenda detegere, dum remediũ ſecretò poteſt adhiberi: Sed magna charitatis ca-pa operire tenetur, ne ſcã-dalum, vel odium à ſub-ditis ex ſua impruden-

tia

tia eliciat.

Qui delatores non castigat, irritat. Nil à Domitiano prudentius, sed per magis propria nobis.
Prou. 29 Qui libenter audit verba mendacij omnes ministros habet impios. Non est Episcopi venari lites, & causas, qui indifferentia meliorem in partem explicare, bona facilè, mala difficile credere, &

&c ſubdicos edocere tenetur: quod quæ de ſuo genere mala non ſunt, ſed videntur, bona ſuſpicentur.

Inuidia, ſimulatio, mēdacia, antiquæ ſunt infirmitates aulæ. Quapropter ſapiens antiſtes aulicos delatores pecunias falſas quandoque auſpicetur. Alias ſi neminem mentiri credat, & abſque pro-

probationibus, luce cla-
rioribus ſententiam pro-
ferat: fortè cum S. Ioanne
Eleemoſinario, aliquem
Monachum puniet, quē
poſtea comperiet inno-
centem.

Sit ergo primum con-
ſilium; Et in capite libri
ſcribatur: Prælatus non
ſit celer, & præceps ad sé-
tentias, ſed plena amo-
ris patientia, ad exem-
plum

plum misericordiæ Christi, diligenter prius attendat, si mitiori quoque modo reus posset emendari, & solum necessitate coactus per censuras arbor inutilis succidatur.

Religio vt horologium, dum parũ mutatur, omninò dissoluitur. Quapropter nisi graui, & matura discussione, vt dicitur Esther, diuersa iubeãtur.

tur. Tunc enim pro qualitate, & necessitate temporum prò cómuni bono, Sapientis est mutare consilium. Et quæ modò cedunt in scandalum, & communi consuetudini repugnant, abrogare.

Multiplicatio constitutionum, ruina Religionum, Multæ leges (iuristæ docent) bonum ius non faciunt, sed paucæ

be-

benè seruatæ. Lex vt medicamentum, nec multum, nec varium esse debet.

Summæ imperitiæ signum pro defecto particulari legem condere vniuersalem. Sic enim crescent in infinitum. Lex communitatem respicit, & fertur dum plures, & vt in pluribus apertè delinquunt. Aliàs sæpè fiet

in bonorum detrimentum, qui bona intentione faciunt, quod iniqui peruersa mente perpetrarunt: de indifferentibus loquor.

Aristotelis speculatiua: Moderata durant: Ordinum DD. Benedicti, Dominici, & Societatis Iesu exemplo comprobatur. Asperam particularium vitam Præsul, qui cunctos

ad

ad perfectionem allicere tenetur, laudet, foueat: Sed nouas Religiones, arctas, Rom. Pōt. difficilè cō firmet. Citò languet primus ille feruor, & quod ante votum indifferens erat: post votum ad culpam imputatur.

Rigor moderatus, & rationabilis hominibus proprius, sed immoderatus Tyrannis conuenit,

tigridibus quandoquè ſæuioribus. Nō decet Christianum in lege manſuetudinis, & gratiæ ſæuire in proximum, multò minus in ſeipſum.

Ad aliquas virtutes, præcipuè ad caſtitatem, mortificatio carnis perneceſſaria: Sed diſcreta ſit, & iuxta proprias vires, vnuſquiſque ſuam crucem aſſumat, ne nimio ponde-

re

re fessus, in Societatis, & communis boni detrimentum, in via succumbat.

Plures Anachoretarum, & nonnullæ Sanctorum deserti Patrum austeritates, per sapientissimos, & prudentissimos viros Augustinum, atque Basiliũ partim moderatæ, partim penitus sunt ablatæ. Non enim Simonis vita

Stylitæ, vel Sali cognomento Stulti, & similia ad vniuersalem consuetudinem sunt adducenda. Nam quæ peculiari Sancti Spiritus instinctu peraguntur, à communibus Regulariũ legibus eximuntur.

Attentè præcipuorum Ecclesiæ Doctorum vitas percurrite. Cunctos penæ reperietis: viam regiam

giam percurrisse. Quali Diaconus, tali veste S. Presul Augustinus vtebatur, & hanc volebat moderatam, sicut & mensã esse frugalem, vt vanitas exularet. Qui facit quod nemo mirantur omnes. Horum exemplo Doctissimi viri Sancti Bonauentura Cardinalis, & Thomas Aquinas suorum Ordinum statuta aliquo rigo-

go-

gore vix excesserunt.

Perfectionis semitas nostri Sãctissimi Patriarchæ satis accuratè rimarunt. Nec deerit tolerãtia crucis, vbi seruabitur horum Regula pietatis. Iam per castitatem corpus, per paupertatem diuitias, per obedientiam voluntaté, Christo immolarunt, & peculiares per constitutiones, atque præcepta

vir-

virtutũ ſepes optimè mu nierunt. Ergo fac quæ Fundatores præceperũt, & viues. Nam ſi prætextu maioris rigoris poſtea deficies, tibi, non illis imputabitur.

Magnum quidem meritum (inquit Thomas de Kemps) ſibi accumulat, qui diſciplinam in ſe, & alios amat. Sed prius Reformatorum Spiritus

pro-

probandus. An deuotionis, vel zeli, aut ambitionis, vel auaritiæ sit. Nec rigorosa reformatio sub grauibus pœnis de facili admittenda, sub quibus parua prudétia cum magna austeritate viget. Quoniam moderata restrictio iuuat, sed nimia sæpè nocet. Acuit ingenium, & hominem sæpius in multa pericula con-

conijcit.

Qui ſubeſſe renuunt, præeſſe ſatagunt, ſibi molles, alijsque duri ſunt non reformatores, ſed pacis perturbatores ſæpè fiunt. Chriſtus Dominus prius cœpit facere, quam docere. Hanc regulam niſi Chriſtiani ſequãtur. Vtrũ maius lucrum, vel damnum à Reformatoribus proueniat: Experientia iu- Act. 1.

iudicabit.

In reformatione non à tecto, ſed à fundamento, à charitate inchoandum: ne ſubditis ob rerũ indigentiam detur excuſationis aditus ad Prælati iuſſa negligenda. Et præcipuè circa eſſentialia, & ſubſtantialia Religionis inuigilandum: Secus parum refert ſtrictam, vel latam habere tunicam:

Si

Si inobedientia regnet. Si quæ Deus in nobis maximè desiderat, non habemus.

In Religionibus etiam ab antiqua disciplina exorbitantibus cum malis aliquos inuenies bonos semper ibi permixtos. Quapropter nunquam reformationẽ alicuis Ordinis desperaui: Oues ab hędis separentur. Et sub

arcta tantum disciplina cum probis ingredientes Religiones suscipiantur. Necnon iuxta Regulæ statuta per virtutum exercitia singulis horis occupẽtur. Sic otio profligato: ecce sine strepitu pristinus obseruantiæ viror vbique florebit.

Dummodo regularis vigeat disciplina, non est aliqua Religio inutilis:

lis. nàm licet communitati, nec verbo aliqui, nec manibus inseruiant: Optimam tamen partẽ sibi cum Magdalena deligendo, cæteris efficaciùs exemplo, oratione proficiunt. Exaudita Magni Antonij vita, super omnes libros, atque conciones, sic Augustinum accendit, vt hæc potissima causa fuerit, quod se ad

ſe, imò ad catholicam fidem ſe reduxerit. Semper opera verbis efficaciora comprobantur.

Vbi ſunt plures Religioſi boni, quam mali: pium eſt paucos tolerare malos, quam cum paucis malis, tot perdere innocentes. Omni quidem ſæculo, & omnibus penè in domibus zizania cum tritico, bonos

cum

cum malis inuenietis, vbique permixtos, Nec ideo reperietis ob Cain genus humanum, vel ob Esau domum Isaac, Aut ob incęstuosum filium Iacob familiã, nec ob rebellem genitum, Dauid regnum, nec ob tot perditos Spiritus, cælos esse delectos.

Solùm arcta B. Francisci paupertate, qua de

contemptu mundi viuus liber, imo, tersissimũ speculum cõtinuo lucet. Sic in Oriente Ethnicus, in Occidente Hæreticus confunduntur: vt extra se ipsos fiant, admirantes Catholicam veritatẽ per debiles, & egenos ibi diffusam, & roboratam; vbi potentes nostri Principes perpetuo exultant. Beata Lateranẽsis Eccle-

sia,

ſia, quoaduſque talibus columnis fulcietur:

Inter Regulares puerilis diſputatio: Quæ maior, quæ minor Religio ſit: Seu per ſubtiles controuerſias, quæ nec ad fidem, nec ad mores ſpectant, ex otio, vt in pluribus, exortas, communem charitatem velle diuidere, vel ex aliorum im perfectione proprias vir-

tutes extollere. His, & ſimilibus nænijs Chriſtus
Luc. 22. occurrit, dicens. Maior fiat; ſicut qui miniſtrat: Qui ſe humiliat exaltabitur.

Religiones omnino laxatas quandoque ſupprimere, ne ſcandalis alias oues fœdare poſſint; Remediũ ſalutare. Sed magna charitate, & dexteritate fiat, vt ſuppreſſi
ſuis

ſuis cognitis imperfectio nibus, & Eccleſiæ manſuetudine comprobata, confundantur, conuertantur: & nè detur hæreticis anſa conficiendi de medicina venenum.

Quemadmodum S. Ambroſius nulli militiã: Sic quilibet Antiſtes nemini ſuadeat ingreſſum ad illos ordines, vbi ſunt homines multi, & Reli-

giosi perpauci. Nam inducere ad vitam conuentualium est actus ex suo genere malus, quia ad vitam reprehẽsibilem adducuntur, ex hoc quod exorbitat à vita Regulari. Vnde Religiosis maior spiritus requiritur, vt superare possint difficultates, quæ sunt ex imperfectione consortum. Verba sunt Eminentissimi

Ca-

Caietani super 22. quęst. 189.

Inter bonos, & perfectos Religiosos ob cęcam obedientiã maxima simplicitas, & ob summam charitatem mira suauitas efflorescit: Sed Regulares peruersi, sunt asperi, sunt malitiosi, quorũ exercitium: Bonorum sibi dissimilium vitã carpere: Nec ab istorum lingua

gua

gua dolosa: qui desertum peteret, se eximeret: Nā hunc dementem, vel hipocritam publicarent, & dum facta nequeunt, saltem vellent intentionem calumniari.

B. Petrus Damian. in vita eiusdem.

Quid purius Romualdo? & nihilominus de crimine pessimo à falsis fratribus centenarius accusatur? Quid Benedicto perfectius. Huic tamen ab

ab iniquo Monachorum cœtu venenum propinatur. Iustum peruersi, vt sibi contrarium, molestè ferunt, & falsis calumnijs sic arguunt: vt rebus iam pateat, quod sicut in Mundo meliores non inuenimus, quam qui in monasterijs proficiunt, sic etiam peiores non reperimus, quam qui in Monasterijs, & à Mona- S.Greg. Papa in Dialog.
Ste-

ſterijs deficiunt. Monaſterium pacificum Angelorum paradiſus; Monaſterium rixoſum Dæmonum infernus, vbi bonum iugiter exprobatur.

Lingua peruerſa gladijs acutior. Ad animã pertingit, Sanctis non parcit, & in Deum atrociter deſæuit. Potuerunt (inquit Pſal. 72.) in cælum

lum os suum, & linguæ eorum transiuit in terra: vbi Chaldæus legit. Posuerunt in Sanctos Cælorum os suum, & vssit Sanctos terræ. Quid perfectius Athanasio? Ab impudica tamen muliere diffamatur. Quid cautius Augustino? Nihilominus, vt ipsemet refert: quod fœminæ amatoria maleficia dederit, hære- In Epist.

ti-

tici diuulgant? ſed tales calumniæ Auguſtino sũt gemmæ (inquit Hieronymus) & maximam in eius laudem redundant. Omnes (verba ſunt Primi, & Sanctiſſimi Eccleſiæ Doctoris) Catholici ſuſcipiunt, & quod ſignũ maioris gloriæ, omnes hæretici deteſtantur.

Auguſt. Epiſt. 1.

Regium eſt (Magnus dixit Alexander) malè au di-

dire, cum benè facias. Et ſi de Redemptore noſtro, vt Euangeliſta teſtatur, dictum eſt: Ebrius eſt. Et de Sancto Ioanne Baptiſta: Dæmonium habet: Quis igitur abſque morſu hominum vitam ducere putat? ſed de belluis non curandum (Ariſtippus de calumniatoribus aiebat) Nam ſua luce tandem veritas homi-

nes

nes illuminat, & beſtias in latibula fugat.

Peſſimũ axioma: Nulli ſubditorum velle diſplicere. Apoſtolo contradicit, qui, ſi hominibus (inquit) placerem, Seruus Dei non eſſem. Veritas, & iuſtitia (teſte Bernardo) neminem palpant, quam omnes imperfecti libenter in alienis ædibus vident, at propria

ſem-

ſemper in Domo moleſtè ferunt.

Satisfactio proborum hominum æſtimanda, ſed improborum voces contemnendæ. Cum iniquis pacem non habet, qui pacem cum legibus habet. Et feliciùs pro iuſtitia (inquit Ambruſius) vt Epiſcopos perſequantur Imperatores, quam diligant. Hinc pro Dei

honore Sancti Pontifices Lambertus , Stanislaus, Agni cum ouibus, Leones cum Lupis euaserũt, pugnarunt, triũpharunt.

Sacro Antistiti. Nihil tutius, nihil iucundius bona conſcientia(murus æneus, molle ceruical eſt, in quo ſæuos inter fluctus, Suſanna dulciſſimè quieſcebat: Fiduciã (Dan. 13.) habens in Domino,

Ma-

Magnum iustis in tribulatione solatiũ, quod Deo cor pateat: Ecce (inquit Iob 17.) in cælo testis meus, & conscius meus in excelsis. Nec solum veritas Omnipotenti, sed omnibus aperietur. Nam consciẽtiæ liber ignotus, & clausus, in die iudicij cunctis reuelabitur.

Nunquã Prælatus ob calumnias, & detractiones

à beneficijs desistat. Imò detractori compatiatur, quod sibi, non proximo noceat. Et gratuletur: quod alijs dicendi, sibi faciendi sit data facultas, vt pro lingua peruersa, non deficiat, sed proficiat.

Prælatus Dei vices in terris fungitur. Hinc Deus, qui iustus est, imò ipsa iustitia, dum sibi dissimilem intus & foris agnoscit,

ſcit, iam non Paſtorem, ſed Lupum, ſed Tirannū, ſed Rebellem, per ſcripturas apertè declarat. Quapropter in contemptum incidit; nec populus iudicat Superiorem, quem cernit vitijs inferiorem; nec communi credit vacare ſaluti, qui ſibi non vacat.

Ergo Prælatus magis de virtutum corona, quā

de regio diademate glorietur. His sacra maiestas etiam nuda, refulget; & sibi honorem à probis conciliat, reprobisque timorem incutit, ac pænas impartitur. Marttinus cultu tenuis, cilicio tectus ab Imperatore, vt Dominus suscipitur; ab Imperatrice, vt Diuus reueretur.

Humilitas nobile Prę-

la-

latorum ornamentum. Hęc enim (iuxta Iorgium Cardinalem) totius cæ-lestis doctrinæ summa, totius perfectionis Euangelicæ radix. Instar arboris (inquit Augustinus) dum in humili radice figit, vertice tendit ad cælum. Petri humilitas Cęsarum superbiam Romæ prostrauit. Ibique non amplius Imperatorum,

ſed Piſcatorum effigies adoratur, nec Auguſtorum ſtemmata, ſed Apoſtolorum claues effulgent.

Prælatus, quis ſuis in oculis ſibi vilis, in Dei oculis eſt pretioſus. Cælum ſuſcipit, quos terra deſpicit; & ab humano fauore alienus, eſt Diuino proximior. Hinc fidenter Valẽtem Baſilius adijt. Hinc Valentinia-

nus

nus è ſella flammis ex-
cuſſus etiam nolens, cun-
cta pro voto viro Dei Mar-
tino confecit.

Pontificum humilitas Regibus, Imperatoribus imperat: Et viris perfe-
ctis ſummoperè conue-
nit. Hinc Sanctus Pręſul Auguſtinus, & Pius V. in ipſa quoque ſenectute doceri, admoneri, repre-
hendi ſummoperè cupie-
bant.

bant. In huius sæculi flu-
ctibus, qui clauum re-
gunt, nullum inueniunt
humilitate celerius, tu-
tiusque nauigium.

Nostro quoque sæculo
egregij Præsules non de-
fuere, quorum maiestas
in virtute, potentia in
humilitate, & aula in vr-
banitate refloruit: & cæ-
teris omissis, qui pietate
suis in Diecæsibus propa-
gata,

gata, Sanctissimè obiecrunt: Vnus & solus sales Sal, imò Sol esse potest totius Vniuersi.

Magis Leonem Quartum orantem Saraceni, & magis Piũ V. genuflexum, quam Christianos pugnantes Selinus metuebat. Nec incongruè. Nam Leone Duce ceruui quoque formidabiles sunt, & pietate regnante-

te-

te enſes acuere, nec Angeli dedignantur.

Nil pietate fortius, nil potentius innocentia. In veteri lege, tubæ ſono mænia ſtrauit: in noua, canticis ſpiritualibus per Robertum Galliæ. Regem muris ſponte corruentibus, Auallonem mirabiliter occupauit.

Marc. 17. Primum quærat Prælatus regnum Dei: & hæc OMNIA

NIA adicientur ei. Non dicit adijcietur panis, adicietur vinum: Sed OMNIA. Quasi dicat: Potens, & Felix erit. Nihil ei, & ouibus deerit. Sic de perfecta Eccclesia legimus: Nullus erat egẽs inter illos. Impossibile est (ait Chrysostomus) qui quæ. Dei sunt quærit, non etiam quæ humana sunt assequi.

Chrysost. 161.

Act. 5.

Tan-

Tanta virtutis potentia, vt etiam qui caret reuereatur. Hinc Theodosius Ambrosium, Attila Leonem ad nutum obsequuntur. Et quid mirum, quod homines, colant, quos bruta venerantur? Feræ Dei imaginem peccatis deturpatam, & mortales culpis laruatos, vt ignotos, & exteros persequuntur: At in Chryso-

sto-

ſtomo, vita perfecto Chri-
ſti imaginem Leo reuere-
tur: & in Nicolao atq; Sa-
uino Diuinę Omnipoten-
tiæ vim Padus, & Mare
colunt: Vnde Sancti Pon-
tifices in aquis, in terris
ſuum exercent imperiũ.

Præcipuus eſt Sapien-
tis Principis ſcopus, glo-
rioſius vexillum, & fir-
mius propugnaculum:
Sacrorum Dei miniſtro-
rum

rum reuerentia, & Summi Pontificis obedientia. Nihil hoc oleo preciosius, quo Regius splendor vndique fulget. Maior, vel minor Regum fœlicitas efflorescit; vt magis, vel minus Romanæ Ecclesiæ additi sunt. Iustiniauus Senior, donec pius, & verus Catholicus existit, Italiam, Africam, & quam plures alias Prouin-

uincias Romano Impe-
rio restituit. At schisma-
te, & hæresi infectus, re-
pentina morte sublatus,
Ecclesiam magno metu,
& periculo liberauit. He-
raclius quousque fuit sa-
cræ pacis, & vnitatis ami-
cus, præclarissimas victo
rias retulit, & Crucē Do-
mini à Persis honorificè
recepit. At postquam
Monothelita, & Magus

euaſit,omnia ipſi infœliciſſimè ſucceſſerunt, nouoquè, & inaudito morbi genere extinctus eſt.

Ergò Dei miniſtrorum obſequio regia corona viret, firmatur ſceptrum, & ius in populo manet æternum; & qui ab horum reuerentia deficit aliqua ſemper ipſi ruina timenda: Lux (inquit Iob 19.) obtenebreſcet in taberna-

na-

naculo illius: & lucerna, quæ ſuper eum eſt extinguetur. Et (cap. 36.) Non aufert à iuſto oculos ſuos,& Reges in ſolio collocat in perpetuum, & illic eriguntur.

Septuaginta legunt: Sedêre eos facit in victoria. Obſequentibus, & bonis principibus Deus immobili proſpectu Miſericordiæ fauet, potentia diuitijs,

tijs, atque trophæis exornat, Constantinus vltimo in loco Concilij Patribus assistens, Vrbis & Orbis inter cæteros fœlicissimus Imperator elûxit, Theodosius Dei sacerdotem, imò Deum in Sacerdote veneratus, quot egregias, & propè diuinas de hostibus victorias reportarit: historiæ memorant; Sicut etiam de-

deficiente reuerentia, & obedientia Summo Pontifici in Oriente, Græcos Imperatores defecisse apertissimè constat.

Auferte (Lupi clamãt) de gregibus canes, & statim pax cum ouibus erit. Quia Petri regnum hæreticis est frænum, & decor inuidia: contrà Sanctissimum oblatare non cessant: sed tantum abest:

quod ei noceant: quod nouissimas post hæreses, iurisdictio spiritualis in India, & dictio temporalis in Italia, quasi in duplum excreuerit. Et iuxtà Euangelium, ex istorum calumnijs Beatissimus prædicetur.

In Mac. 16. Antiquum summum Sacerdotem censuerunt, vestiri purpura, & auro: vndè videres claritatem eius,

eius, obſtupuerunt. Et maiorem ad excellentiã dignitatis oſtendendam, ad reuerentiam, & obedientiam à ſubditis exigendã decor noſtro Pontifici non licebit! Vmbra veſtiebatur, vt corpus nudum incederet? O dementiam! O perfidiam! Terrena calumniantur, qui cæleſtia perſequuntur.

Maximæ peruersitatis est signum, cum ijsdem in historijs bona, & mala de Pontificibus habeãtur, de peruersa aliquorum vita scandalizari, & de perfectis tot Sanctorum virtutibus non ædificari. Nõ negamus: quod Deus quandoque regnare faciat Hipocritam propter peccata populi: & quod iusto Dei iudicio talis

per-

permittatur Episcopus, non quia dignus sit Episcopatu: Sed quia talis ciuitas tali digna est Episcopo. Sed nunquid hominũ scelera possunt Sacramenta fœdere? Criminibus exercitium, non officium. Nec dignitas, sed persona vitiatur.

Quemadmodum natura, sic & fortuna, seu quilibet status sua mon-

stra

ſtra tenet, cum quibus, & ſub quibus viuere peſſimum. Quis Atti Epiſcopi ſęuitias ęquauit, qui pauperes, vt mures, igne conſumpſit? Quæ vita fœdior, & exitus horribilior vita, & exitu præſulis, Vdònis à S. Mauritio propter eius ſcelera, repentè ſublata? Corruptio optimi peſſima. Et infœilx illa Eccleſia, cum

de

de Paſtorali fit gladius, & ouium perditio à Paſtore, Non tantum Vdonis, & Atti. ſed aliorum Antiſtitum Germaniæ, cæterarũ Prouinciarum, quæ à Catholica veritate defecerunt immania, & horrenda clariùs hæc proloquuntur.

Sed non miror, quod de terrę lapidibus: verûm quod de ſacris homini-
bus

bus ſtatuæ ſiant. Honor; iuſtitia, charitas ſunt anima Prælatorum. Qui prædicta negligit, Statua Lapidea, imò ænea eſt. Sed pauperum voces interdũ Sodomæ clamoribus sũt acutiores, & innocẽtum lachrymæ diluuio periculoſiores.

Scandalum Prælatorũ exterminium Populorũ. Nàm (teſte Alphonſo Ara-

ragoniæ Rege) Sicut quædam herbæ ad morum Solis; Sic oues ad Pastorum mores vertuntur, atquè rotantur. Hinc ingentia damna ex malo Præsulis exemplo consequuntur. Nàm affectus, & obseruantia in subditis minuitur. Spiritus, & deuotio præfocatur, Propria fama, & charitas fraterna labefactatur, & certis-

tiſſima ruinæ porta cun
ctis aperîtur. Hinc Gre-
gorius homil. 17. in Euá-
gelia. Nullum maius
præiudicium, quã à pra-
uis Sacerdotibus Eccle-
ſia tolerat.

Lautè viuere, & benè
viuere non repugnant: eſt
Platonis ſententia à Ca-
tholica veritate non diſ-
ſentiens. Non homo di-
ues, ſed diuitiarũ ſeruus

Dei

Dei seruus esse nequit. Imò viris perfectis diuitiæ sunt instrumenta virtutum, & in res pias & rationabiles erogatæ, æterna sunt gloria Prælatorum. Quatuor vasa fracta perpetui sunt Augustini Colossi. Nulla Romæ Magni Gregorij stemmata vidi, & ob tantam cum egenis liberalitaté: Quis ipsum immortalita-

te,

te, laudibus, benedictionibus æquabit?

In Orbe, qui memorias plus affectat, minus habet: Celebremus (dixerunt Genes. 11. aliqui) nomen nostrum, & hac superbia nomina eorum cum eis sepulta sunt, Qui templum Dianę combussit, proprium vt nomen redderet immortale. A Iudicibus, à posteris inno-

nominatum comprobatur. Sola virtus marmor perpetuum. Sancti sunt, quorum nomina viuent in æternum.

Ergo vanissima impiorum fœlicitas, quæ instar appensæ lãpadis suo pondere concidit. Et velut cerea candela, quò plus diuitijs, & potestate lucet, eò plus liquescit, & adeò euanescit: quod nec

ignis ſcintilla remaneat.
Extinguetur (inquit Iob
18.) Lux impij èconttrà.
Iuſtus, qui miſeretur, In
memoria erit æterna (Ca
nitur Pſal. 111.) & ab au-
ditione mala non com-
mouebitur.

Inſtitoris eſt aurũ con
gregare: ſed Epiſcopi au-
rum habentibus impe-
rare Regium Præſul ani-
mum debet habere: nec
lu-

lucris inhiare, nec pecunias magnifacere. Magis enim conuenit ei dare, quam accipere: & iucundius: si alios ditet, quam si ipse ditescat. Alexander V. cum quouis Optimo Principe cōferendus, breui nil sibi relîquit. Innocentius Septimus vobis (Dixit Proceribus Romanis) cōcessi: quidquid à me petere possitis. Hæc

ad inferiorum quoquè Prælatorum exempla ſcribuntur.

Auaro ſi deſunt omnia, tàm quæ habet, quàm quæ non habet. Maximũ ergo flagellũ auaritia eſt. Ex oppoſito. Cui Deus dedit diuitias, vt fruatur. Hoc Donum Dei eſt. Prudẽs igitur Epiſcopus, qui de bonis Eccleſiæ decenter viuit, & eleemoſynis

Deo

Deo fœnerat. Iuxtà Isaiá in lectica, & cerruca ad cælos adducetur. Vbi forte præerit Sanctis etiam Eremitis Gulielmo, atq; Dominico loricatis: Isai. 66.

Vtrum Episcopi sint dispensatores, aut Domini? controuertitur. Sed quod Patres sint Pauperũ, omnes Doctores affirmant. Nec vlla Ecclesiastici regiminis arx beneuolen-

tia firmior, quæ præcipuè eleemosynarũ pretio cõparatur. Tunc oues nec dum principium benè viuendi; sed ipsam quoquè vitam à Pastore recognoscunt: & ideo Parentibus, & Episcopis se debitores æquè profitentur.

Moderatè consanguineis, affinibus, & amicis subuenire, qui in necessitatibus Ecclesiæ pro

ho-

honore, & decore Præsu-
is promptiores compe-
iuntur; nè post eius obi-
um mendicare, aut Prin
cipum mancipia fieri co-
gantur: nunquam à cor-
datis hominibus vitupe-
abitur. Si virtus extolli-
ur, vt proximo iuuet,
proximiores non deserat?
sed tali cum cautione, vt
populus agnoscat rem es-
e publicam, non priua-

tam, quam Prælatus administrat.

Nil magis Petrus exprobrat, quàm auaritiã.
Prou. 19. Et prudentissimè, Nam si rex auarus (inquit Scriptura) terram destruit. Prę latus auarus Ecclesiã dissipabit, redigens Dei tẽplũ, (vt verbis vtar Chry- Serm. 10. de cẽtatione.
sologi) in scenam criminum, in vitiorum pompam, voluptatum deni-

que

que in theatrum.

Præsidiarios milites, & officiales, quam eorum stipendia minuere, est minuere auctoritatem, & securitatem Principis sęcularis, in totius communitatis detrimentum: sic & minuere ministros Ecclesiasticos est minuere vigilantiam, sacrumque decorem. Hinc etiam virtus languet, reuerentia de-

deficit, & ſcelera creſcũt.

In Prælatos ergò mirificè concinit, quod Ioſaphat ſuis Iudicibus prædicabat. Videte quid faciatis. non enim hominis exercetis iudicium, ſed Domini. Nõ eſt apud Deum iniquitas, nec cupido munerum. Rationabilia (inquit Gloſſa) munuſcula non vetat, ſed prohibet affectum,

ctum, qui ob auaritiam, ad iustitiæ defectum, quandòque redundat. Sacris Iudicibus nil muneribus perniciosius: Vbi aurum loquitur (inquit Isidorus) ratio silet, nullamque reus pertimescit, culpam, quam redimere cõmunis ęstimat. Hinc S. Antoninus Archiepiscopus Florentinus, & Pius Quintus profusa merce-

de

de miniſtros in aula fo-
uebant, ſed eiſdem om-
nia prorſus munera ſtri-
ctiſſimè inhibebant.

O quátæ fuerunt inte-
gritatis Cardinales, quos
ad Eugenium, Bernar-
dus libro de recordatio-
ne recenſet. Vnus in le-
gatione nec dum argen-
tum, & aurum; Sed vaſa
quoque lignea conſtan-
tiſſimè recuſauit. Alter
ſpon-

ſpontè tam pauper rediјt vt nec equum, quo Romam pergeret, de proprio haberet. Hos quidem non ſcrupuloſè imitari, ſed ingenuè laudare tenemur.

Malè acquiſita de facili perduntur: & domum de iniquis muneribus locupletatã Diuina Iuſtitia feſtinanter abſumit: ignis (inquit Iob. c. 15.) deuora-

rabit tabernacula eorum. qui munera libenter accipiunt. Filij Samuelis munera diligentes irrecuperabiliter amiserunt plebis Israeliticæ Principatum.

Somnolentia Prælatorum oppressio pauperum, qui plus ab iniquis iudicibus, quam à prauis hostibus lacerātur: Cum Chrysostomo Viduis, & Or-

Orphanis Prælatus occurrat, nè ab auaris nunquã saturis, & ideò feris peioribus, deglutiantur. In Morali, & populus iuxtà Gregorium clamare cogatur: Cur tenet Pastoris locum, qui non exercet officium? Quot enim subditos clamantes, tot sibi in iudicio contrarios habebit.

Iustitia est Ecclesiæ inter-

terna , externarum pro-
ſperitas . Flagitia remo-
uet , virtutes promouet ,
ſecuritatem , & tranquil-
litatem feliciſſimè parit.
Sic oues ſeruat Paſtor , ſi
ſeruet : Soluit ſi negligat ,
& ſeponat . Hinc non
aſtrorum influxu; ſed Pre-
lati rectitudine cuncta
bona promanant . Vnde
Boetius de conſolatione:
Annum (inquit) bonum
non

nō de magnis ſructibus, ſed de iuſtè regnantibus autumandum.

Vltimum Reipublicæ exitum, cum nullum inter bonos, & malos eſt diſcrimen. Publica ſcãdala Antiſtes punire tenetur cum odio tantum vitiorum. Iraſci enim filijs nephas eſt. Charitas omnia ſuffert, & opportuniori iuſtitiæ, vel pęnitentiæ tẽ-

pore, quandoque pecca-
ta dissimulat. Et nihil
tale inimicis, Quale sibi
fecerunt, ipsa retribuit.

Bonus sæculo dies; à Prælato iuri publico reddere, destinatus. Melior, si iustitia seuera non sit, odium pariens, nec remissa, ius violans; Sed moderata, pacem ferens, dissidia auferens. Optimus denique. Si aditu tā

li-

libero; vt nemo, vel ex fece plebis sui Præsulis aspectu, & affatu arceatur. Tanti sua facit (inquit Reuerendissimus Sales) egenus minima, quanti diues magna negotia.

Domus Prælati semper patere debet ad publicũ officiũ. Priuato homini (aiebat Hẽricus Imperatoris Federici filius) tempus sibi comedendi cum

lubet, at Principi, solũ quo vacat. Si Princeps est (Tiberius inquiebat) seruiat singulis, seruiat Vniuersis. Et clariùs Dominus
Luc.21. Saluator: Qui maior est vestrum, fiat sicut qui ministrat.

Ergo non sit Prælatus ad audientiam difficilis, Nec verbis æquiuocis, & ambagibus in astutia ambulet. Sed hanc relinquat

his:

his, qui Tacito vacant. Vir Euangelicus columbæ ſimplicitate; & vocibus breuioribus, ſed verioribus vtatur: ſicuti Chriſtus docet: Sermo veſter ſit: Eſt, Eſt. Non, Non. Veritas in paucis conſiſtit. Et Miniſtrorum Dei non eſt nugari. Candidum Lacædæmonibus animum indicauit illa Philippo Alexandri pa-

tre digna resposio: De quibus scripsistis. Non verus amor, sincera voluntas verbositatis sunt inimici.

Qui dignè prçest multum habet negotij, & parum otij, re comprobans: vix sibi viuere, & sacrũ Principatum splendidam esse seruitutem, & supremum Ecclesiæ caput deuotum Christi mã-

ci-

cipium. Vnde Gregorius re, & nomine maguns: se seruum seruorum Dei, Primus, Sapientissimè nuncupauit. Seruit enim, sed cum fęnore maximo: & contra sæcularis aulæ sectatores cum CERTITVDINE pręmij. MODICVM seruit, vt semper regnet. Et in Tærris etiam quandoque tot solatijs abundat, vt in fine

vitæ Sancto cum Archiepiſcopo Florẽtino exclamare cogatur: SERVIRE DEO, REGNARE EST.

Ergo qui probos aſſerit prælatos, & perfectos Religioſos in hoc ſæculo felicem ducere vitam: non blaſphemat. De ſãcto quoque Monaco Bernardo Eccleſia concinit. Vita viuit feliciter. Non enim

In Hymno Ciſtercienſium.
Pſ. 49.

enim eis præcipitur vt a-
rent, vt nauigent, vt prę-
lientur; ſed vt ſedeant, vt
quieſcant: Vacate, & vi- Pſal.45
dete: quoniam ego ſum
Deus. Quies autem ex ſe
ſuauis, & dulcis. Dulcis
eſt illa animi tranquilli-
tas, & diuinorum contē-
platio Paradiſus. Verba
ſunt eruditiſſimi Petrar-
chæ de otio Religioſorũ.
Quod nec Diogenem la-
tuit,

tuit, cum dixit: Viro bono quilibet dies festus
Eccl. 1. est. Sed clariùs Scriptura: Religiositas gaudium dabit. Et rursus: Secura mens, quasi iuge conuiuium.

Fides quod arduum videtur incredulis, dulce fidelibus efficit, & sæpè Virginibus dulcior castitas, quam sponsis nuptiæ, & Eremitis chariùs

vi-

vile tegurium, quam Règibus palatia peregrina. Deo ex toto corde famulantibus, omnia creata obediunt, ignibus ostendit Franciſcus de Paula, Maximus Minimorum Magiſter, Magis Deus ſuis famulis ſeruit: quam ipſi famuli Deo deſeruiant. Sum (inquit) inter vos, ſicut qui miniſtrat. Luc. 22.

Illud

Illud ergo Præſul ſæpè repetat. Cognoui quod
Eccl. 3. non eſt melius niſi lætari, & facere benè in vita
Pro. 17. ſua. Cuſtodiētibus enim mandata Dei retributio multa. Gaudeat igitur in Domino: Animus enim gaudens ætatem floridam facit, quemadmodum ſpiritus triſtis diſſiccat oſſa. Iocunditas cordis, vita hominis, & theſau-

ſaurus ſine defectione ſanitatis. Iterũ igitur gaudeat Prælatus in Domino, à cuius colloquio nõ decet aliquem triſtem diſcedere, ſed inſtar tot Sanctorum, ſubditos etiã intuitu exhilarare.

Omne tamen bonum Prælatus à Deo recognoſcat, maximè ſi pauper aſſumptus: Quoniam Regem naſci magnum non

eſt,

est, sed homines infimo etiam loco natos regium habere animum, & sacro regimine se dignos præstitisse. Hoc admirabile opus excelsi. Quapropter dignitatem suam à Deo recognoscat, quæ dũ maior, plus Deo debitor est. Gratias igitur agat ei, qui sibi dedit, vt diu feliciter esse possit.

Cũ omnis homo men-

dax,

dax, nec aliquis ſit abſq;
defectu: quamuis Præla-
tus ſit in ſtatu perfectio-
nis, non tamen ſe perfe-
ctum exiſtimet. At iugi-
ter conſideret, non quæ
habet, ſed quæ habere
deberet, & quantum à
priſca Sáctorum Antiſti-
tum excellétia diſtet, nè
per ſuperbiam in Diabo-
li laqueos incidat; ſed per
humilitatem cum San-
ctis

ctis Episcopis Germano. Thoma, Augustino, se im perfectum prædicando, peccatores soletur, attrahat, conuertat: vt & seria pœnitentia sępè innocentibus præferantur.

Esse Episcopum summius honor, summa perfectio. Sed perfectè in Episcopatu non viuere summa damnatio. Prælatus omnia sibi fila succi-

cidat, quæ ad Deum non ordinantur. Quapropter ſicut dignitate, ita ſubditos virtutibus antecellat. Sic lux excellentis perfectionis fulgeat ad ſtuporem: vt poſteri conquærantur: Cur ei ſtatua poſita non ſit.

Sacras leges, & iura: quia Deus in Prælati manibus poſuit, obſeruantiæ zelum ab his requiret.

Hinc tepidis, & negligẽ-
tibus. Sap: 6. comminatur.
Horrendè, & citò
apparebit vobis: Quoniã
iudicium durissimũ his,
qui præsunt fiet. Quemadmodum
S. Adalbertus
Pragæ comprobauit, dũ
horribili morti Præsulis
interfuit. Quapropter ad
mentem rediji, & ab improbo,
probus Episcopus
Martir, & Sanctus euasit.

Ab-

Abſentia Præſulis, inſolentia plebis. Anima de corpore ſeparatur: dũ ſua Prælatus à Diœceſi recedit. Hinc Sanctis Epiſcopis Auguſtino, Martino, Carolo reſidentia maximè cordi fuit. Et Cardinalibus, etiãſi apud Indos nati ſint, ſola Roma patria eſt. Nam vel recuſare pileum, vel Romæ geſtare tenentur (in-

quit Pius Secundus Epistola 110. Nicolao Cardinali S. Petri in Vincula. Primus Episcopi scopus est salus animarum, regnis omnibus præferēda. Elaborare præcipuè debet, vt clerici cum Religiosis laudabili æmulatione decertent, vt vnusquisque in opere Dei studeat esse promptior. Vt sæculare in mundi flu-

cti-

ctibus non demergãtur, & vt omnes regnum ſine fine conſequantur.

Cuilibet Epiſcopo ſponſa ſua, Eccleſia ſua cunctis ſit cognatis, atque parentibus charior. Inſtar Amantis pro ipſa ſit timidus, vigilans, & zelotes; nec ſæua pati curet, nec vitam effundere cum oportet. Hæc ſumma laus Prælati. Hæc palma-

ta veſtis. Tali curru triũphat.

Antiſtes omnes oues ſuas, vt membra Chriſti in ipſo Chriſto conſideret, ibi etiam inimicos amabiles reperiet: & pro his omnia vitæ talenta impendat, necnon corrigendo malitiam, fragilitati compatiatur, miſeriæ ſuccurrat, ſi rebus nequit, ſaltem verborum ſo-

ſolatio,& bona intentione,vt de prompta voluntate,ſicut de Abrahamo, Dominus ei dicat: quia fecisti hanc rem eris benedictus in æternum. Gen. 21.

Sacra purpura ſanguis eſt Martyrum, inſigne charitatis: & Eccleſiaſtica beneficia, pauperum depoſitarium: Nam fidelium ſunt oblationes, redemptiones peccato-

rum; ad Dei cultum, & Sanctorum memorias recolendas. Sunt Oracula Siluij Antoniani Cardinalis, de cuius obitu Clemens VIII. in Concistorio protulit, Ecclesiæ nil damnosius accidere potuisse.

Non est gloriosius in orbe Mausoleum operibus pietatis. Hæc præclara functi monumenta me-

memoriã ſempiternã viuentibus ingerunt, mortuis refrigeria pręſtant, & claris vocibus eorũdẽ laudes, continuò prædicant.

Prudens ergo Prælatus, qui ſuos redditus expendit ad otia profliganda, ad pauperes exercendos, & alendos, ad Eccleſiæ decorem: ſi diues ſemper diues erit: & multiplicatis vſuris à Deo, vt ſuæ

fidei talenta ſoluentur; vt per conſolationes, viſitationes, & Sancti Spiritus dona, cētuplum accipiat in via, & in patria beatitudinem ſempiternam.

His, & ſimilibus Antiſtes liberalitatem auaris inculcet: & doceat pauperum rem, ſanguinem innocentum, Domus eſſe ruinam, necnon corporis, & animi, lethale venenum.

num. Ipſeque iuxta vires non parcat expẽſis ad pauperes exercendos, ad otia fuganda, ad publicã vtilitatem conſulendam: Sic enim illuſtriùs, & diuturniùs eius dignitas proſperabitur.

Non eſt ſtatus Epiſcopali perfectione ſublimior. Sed cum dignitas publica ſit, non res priuata, nil Præſuli cõuenientius, quàm

quàm de publico, & maximè de pauperibus cogitare: vt omnibus factus omnia, cũctis benefaciat: Bonum communius, bonũ diuinius. Hinc Chrysostomi prædicatio, Romualdi silentio, Ambrosij zelus, vtriusque, Macharij mortificationibus, & Brunonis solitudini, Diui Caroli Pastoralis solicitudo præfertur.

Pro-

Proprium Episcopi munus est prædicatio. Populo non subtili, sed vtili sermone suadeat: Quod non cogitare, quid sit. Mundus, est perditio nostra. Mundus hypocrita est, nàm veri boni, tãtùm retinet apparentiã. Malignus est: nam venenum sub melle propinat. Infidus est, nam oportuniori tempore deserit. In

hac

hac enim valle miseria-
rum velit, nolit, quisque
peregrinus est, & absque
voto paupertatis rerum
tantummodo vsum ha-
bet: Nàm in morte no-
biscum nihil auferre pos-
sumus. Hinc Alexander
Seuerus gemas tàm par-
ui fecit, vt nunquam vsui
habuerit. Et Henricus
Quartus, viso Alexij Græ-
ci Occidentis Imperato-
ris

ris pretiosissimo apparatu, nec dum mente, sed verbis apertè contempsit. Vana (inquiens) & mulıebri suppellectili nõ afficior.

Magna itaque stultitia seruire mundo, qui vento instabilior, & vnda fluuidior, decipit, & deficit. Tota terra punctum est, respectu firmamẽti. Quid de Empyreo? Et hoc nobis

bis regnum, non à falso aulico, sed ab ipsa veritate promittitur, & in æternum promittitur. Hoc prudentissimi non deserunt, in cuius comparatione, omnia mundi, vt stercora arbitrantur.

Tota vanitas (inquit Sales) quæ æternitati non deseruit. Tota inquietudo, quæ spiritui nostro pacem non tribuit. Nec ma-

maior hoſtis, quàm propria cupiditas. Nec maior Dominus, quàm qui ſibi imperat. Omne gaudium extra Deum vanũ eſt. Hinc deploratà mũdi triſtitia, Habacuc ſapientiſſimè cõcludit: Ego autem in Domino gaudebo, & exultabo in Deo Ieſu meo. Cap. 3.

Qui negat iugum Chriſti ſuaue, & onus eius le-

ue: anathema ſit. Nobiſcum Deus tam delicatè agit: vt quaſi noſtris etiā ſenſualitatibus occurrat, ſatisfaciat. Solus dormire times; aut carnis ſtimulis vexaris? Duc (inquit Hieronymus) vxorem. Sanguinem ſitis? Iuſta bella non deſunt: Aurum æſtuas? Mercator euadas. Honores cupis? Aulas frequenta. Dummodo congruè

gruè fiant, quæ rationabilia solatia à lege Christi Prohibentur.

Imò si mala facere cupis. Iniquitas (S. Augustinus inquit) in bonis operibus exerceatur. Sint homines fœneratores eleemosynis vnum dent, vt centum acquirãt. Sint Simoniaci, & terrenis cælestia comparent. Seipsos veraciter ament, & pro In Regula.

nihilo ignibus non ſe trā dant æternis. Hæc & ſimilia Prælatus exageret; vt populus ad obſeruantiam facilitate legis allectus, non timore deficiat, ſed amore proficiat.

Prudens Antiſtes ſemper præponat præcepta conſilijs. Vnde ſi quis de incontinantia dubitat nō ei ſuadeat votū caſtitatis. Satius eſt (Primus ait Ecle-

clesiæ Doctor) per plana tutius ambulare, quam ad altiora tendere, & in profundum inferni cadere. Quapropter dum Regulares Episcopus ad professiones admittit, eorũ vires prius examinet: Vtrum Dei consilia possint implere. Præstat enim non vouere (verba sunt citati Doctoris) quam vouere, & non reddere. Nõ

Hieronimus lib. 1 Contra Iouinianum.

Idem super Mat. ca. 19.

de omnibus dictum est: Se castrauerunt propter regnum cælorum, at solis, qui sentiunt hoc in-
Matt. 19 tus sibi persuaderi. Nec omnibus Deus consilia iubet, quæ tantũ ad perfectionem anhelantibus intonat, & apertè subinfert: Qui potest capere capiat.

In discordijs, & litibus componendis maxima dex-

dexteritate Prælatus vtatur: quoniam astutiores sunt filijs lucis filij tenebrarum, & Deus suos vult fideles pios, at non stultós. Ait enim: diligite inimicos vestros; sed admonet etiam. Ne credas inimico in æternum. Quasi dicat: Inimico benefacias, at cautè viuas cum ipso.

Augustini temporibus,

Ecclesia, sua in Diœcesi, adeò pauper erat, vt ob septem solidos mendicare cogeretur. Quæ tamen, & quanta cautio Sanctis ab Episcopis in legatis, & eleemosynis adhiberetur, eiusdẽ Sanctissimi Præsulis subsequẽtia monent: Si pater iratus contra filium, moriẽs eum exhæreditat, vt hæredem faciat Ecclesiam, ta-

Epist. ad clerum, & populũ Hypponensẽ. qu. 225.

tales oblationes recipere nolo. Quam laudabile, factum Aurelij Venerandi Episcopi Carthaginensis? Quidam cum filios non haberet, nec speraret, retento sibi tantum vsufructu, res suas Ecclesiæ donauit, Nati sunt ei postea filij, & reddidit Episcopus non opinanti, quæ donauerat. In potestate quidē habebat Episco-

Serm. de vita & moribus clericorum à Beda in Aquisgranæ Concil. citat.

ſcopus non reddere iure fori, non iure cæli.

De inſtructione, & educatione paruulorum, præcipuè in Doctrina Christiana ſit valdè ſolicitus. Si parentes ſunt prudentes, & pij nullibi melius, quàm ab iſtis propria in domo aluntur, edocẽtur, quia, & à nemine magis diliguntur. Sed inuigilent, cum quibus filij am-

bu-

bulét, & à quibus instruã-tur. Iulianus à Catholica fide defecit: quia primis ab annis à Libanio præceptore Idolatra idolatrias edoctus, recentes, quos semel ebibit doliũ, retinuit semper odores.

Natura nostra ad malũ valdè procliua, & pauci sunt, qui cum Pithagora, & Platone, vel cum Hieronymo, & Augustino

no

no peregrinationibus proficiant. Romani, quamdiu ſe proprijs in finibus continuerunt, & filios in ſuburbijs educarũt, Quis populus, inter gentiles, extitit frugalitate, pudicitia, ingenuitate, iuſtitia melior? At regni dilatandi gratia, dum ad exteros ſe contulerunt, omnium nationum vitijs, & erroribus ſe commacula-

larunt. Adolescentes, & pueri proprijs in vrbibus educentur, nè patrijs, & exteris defectibus à via recta in iuuentute declinãdo, etiam cum senuerint non recedent ab ea.

Vigilet etiam Antistes, dum populus genio indulget. A Iobo sumat exemplum de domestica quoque filiorum vrbanitate valde solicito: & sic Iob 1.

Præſul ſapiat, dum ſubdi-
tus delirat, vt dum iſte
peccat, ille placet Om-
nipotentem.

Optimi Paſtores de
ſuarum ouium agonia
ſunt valde ſoliciti. Tunc
enim maius imminet pe
riculum animarum.
Sciēs humani generis ho
ſtis, quod modicum tē-
pus habet: & quod plus
valet illa hora vltima, quā
to-

totum anteactæ vitę tempus, magna tunc cum ira descendit; & aduersus fidelẽ, hic innumeras peccatorum acies glomerat, ibi rigidum diuinæ iustitiæ vexillum expandit, alibi pœnitentiæ tempus elapsum opponit, vt se desperet, & perdat. His, & similibus Magno cũ Leone statim opponat: quod dum in corpore viuitur,

de

de nullius ſalute deſperã-dum. Quod pœnitentia ſuper omnes medicinas potentiſſima. Quod (vt inquit Ambroſius) bonum Dominũ habemus, qui nos plus quam Pater noſter terrenus diligit, & facilius quàm puer, quàm à maſia placatur, vt per ſuperabundantem diuinæ miſericordiæ lenitatem ſoletur, & ſaluetur.

Om-

Omnibus quidem benè considerandum, quod semel faciendum est. Et cũ venerit hora vltima, nobis hoc vnicum sit solatium: quod hìc Deum, amplius nõ offendemus, & quod eius in manibus sumus, qui nostram salutem summoperè diligit, nosque proprio sanguine mercatus est. Quapropter agonizãs ad Cru-

cifixum deuotè conuersus, fidenter dicat: Domine si modo non parcis, quando parces? Cui dabis gloriam; si non das diligentibus te? Magnifica, mirifica miserationes tuas, & fac me saltē, sicut vnus de mercenarijs tuis. Verum est, quod cōscientia mea meretur damnationem; sed merita tua, & misericordia

tua

tua superant omnem offensionem. Vtinam sic paratus sit homo conterere: sicut paratus est Dominus misereri.

Magis Ecclesiæ pœnã, quàm gladius, plus hæreses quàm bella nocuerunt. Antequàm penetret ignis ad interiora domus, extinguatur. Mementote Reges: quod Catholica fides Principibus,

etiam discolis obedientiam suadet. Sed Hæretici postquam Sanctissimo subesse renuerunt, à suis etiam Dominis temporalibus se subtrahere conantur. Quapropter in Ecclesiasticis iuribus, regia quoque iura vestra defendite.

Nil citius regnum secat, qua secta. Sectarum verò, & omnium malorum

rum principium ſunt ſegnes, & mali Principes, qui dum malis citò non occurrunt: fruſtrà tentant poſtea remediũ adhibere. Fugere dum nequeunt ſceleſti, ſcelera fugantur. Et Religionis ſecuritas eſt aliquãdo ſecuris.

Pulchro florentes ingenio ſinè recta intentione plus Eccleſiæ nocent,

quam prosint. Caluinus ob acumen ingenij Catholico ab Episcopo seruatus à flammis: Quanta ingratitudine ipso bono ad malum vsus sit: Vniuersus Orbis exclamat: Ergo doctrina à charitate sciuncta proximis obest, non prodent, & Ecclesiæ magis detrimento, quã adiumento esse constat.

In-

Inter omnia fallaciã, humanum ingenium fallacissimum, & arrogantissimum. Nésciens humana, vult diuina scrutari, & altiora se, & quæ supra se sunt inuestigare. Hinc varios in errores sępè labitur, nec Doctoribus, nec Ecclesiæ credit, & Apostolicam paupertatem, Clericorum cælibatum, Saluatorisq. con

filia ſpernit, ipſumque Deum. (O humanam ſuper diabolicam præſumptionem) docere prę tendit! Vnde Pſalm. 77. Iniquitatem in excelſo locuti ſunt. Poſuerunt in cælum os ſuum. Et clarius Iob c. 27. Quem docere voluiſti? Non ne eum, qui fecit ſpiramẽtum? Ideſt eũ, qui creauit animã noſtram (interpreta-

ratur Aquinas) per quam homo intelligit, & ſpirat?

Verba Prophetarum ſunt verba Dei. Sacra ſcriptura Dei cor, Lingua cunctipotentis. Hinc euangelicæ quoque Eccleſiæ Doctor Doctorũ Iob comprobatur, dum cap. 27. Docebo vos (inquit) per manum Dei. Vel in manu Dei, vt in Hebræo legitur. Quaſi dicat:

cat: non meis viribus fidens, at virtute Dei, per ſcripturas, in quib. Deus loquitur docebo vos, quid credendum, quid faciendum. Biblia ſacra fons omnis ſapientiæ, quam ipſe Philadelphius Rex Ægypti, quamuis Ethnicus ſic admiratus eſt, vt iſtud volumen, quaſi numen adorarit, & Diuus Carolus Borromæus, Ponti-

tificum nostri sæculi glo-
ria, solùm flexis genibus
lectitaret.

Pastor ouibus suadeat:
libros prophanos esse Dę
monum chronicas, incē-
tiua vitiorum. Et quod
maioribus delicijs refer-
ti sunt sacri, in quibus, si
antiquitatem desideras;
habes Genesim. Si histo-
rias, libros Regum. Si Poe
ticam, Dauidem. Si de-
ni-

nique thesaurum totius scientiæ Dei, incarnatam sapientiam Christũ Dominum Crucifixum?

Nunquam de Scriptura, sed de intelligentia est error: nunquam de littera, sed de interpretatione est hæresis. Ad mendacia componenda necesse est cõcilia respuere, antiquitati non hęrere, se denique perdere, & dam-

damnare.

Noſtro quoque ſeculo cedros Libani, firmamenti ſtellas (clarius loquar) Eccleſiæ Præſules, dùm nimium proprio ingenio indulſerunt in hæſeſes plorauimus eſſe prolapſos. Quapropter nemo ſibi fidat, & credat. Solisque cum diuo Præſule Auguſtino Canonicæ ſcripturæ libris, hunc ho-

Epiſt. 1. ad Hyeron.

honorem deferat: vt nullum horum erraſſe firmiſſimè credat: Sibi verò, & aliorum Doctorum quantalibet ſanctitate, & doctrina polleant, non ideo veros putet: quia ipſi ſic ſenſerint. Sed quia per alia ſcripturæ loca firmantur, vel quia euidenti ratione perſuadent. Aut quia Eccleſiæ conſuetudine, & auctoritate com-

pro-

probantur.

Maximam quidem vim habet Ecclesiæ consuetudo, quàm semper (noster inquit Aquinas) in omnibus emulanda. Vnde standum magis auctoritati Ecclesiæ, quàm Ambrosij, & Augustini, qui ab Ecclesia auctoritatem habent. Hinc Angelicus præceptor sumpto viatico adstãtibus intonuit. San- 2.2. qu. ar. 12. & Quol. 2.

ctę

ctę Romanę Ecclesiæ correctioni mea scripta suppono. Sapiens Doctor, qui sua omnia ad Ecclesiæ fidei normam deuotione reduxit, quàm Petri ore diffusam stabilem nouit nullis concussionũ fluctibus agitandam. Perit, qui ab hac naui recedit.

Ioan. 22. in Bulla Canonizationis.

In Ecclesiæ Sacramentis, inde sumunt hæreti-

ci

ci ſcandalum , vnde nimiam Dei charitatem venerari deberent: ſed palato non ſano mirum non eſt, (inquit Auguſtinus) quod pœna ſit panis, qui ſanis eſt ſuauis, & oculis ægris odioſa ſit lux, quæ puris eſt amabilis. Capere nolunt; quod Chriſtus Dominus tāto nos amore proſequatur, vt ſe nobis in cibum, & potum

largiri dignetur. Hinc fidei merito cum cæteris perfectis virtutibus adeo spoliantur, quod Turcarum Tyrannus ipsis meritò præferatur, dum sanctissimam Eucharistiam, quam iste pollutis non audet manibus attrectare: Gehennæ filij non dijudicantes corpus Domini, canibus obijciant: sed diuinæ iniuriæ cum opor-

Solimanus Turcarũ Tyrannus.

tu-

tunitas adest, sunt iudicandæ, quamuis propriæ sint tolerandæ.

De occultis Dei iudicijs Antistes populũ vix, & cautè loqui suadeat. Nã in diuinis rebus multùm esse caliginis, Ethnicus quoque prædicauit; & si nequis inuenire rationem eorum, quæ sub cælo fiunt: quomodo incõprehensibilia Dei præ-

ſcrutaberis? Non plus ſapere, quam oporteat ſapere, Deus admonet per ſcripturas. Temerarijs ſpeculationibus hæreſes Orientis, falſis interprætationibus hæreſes Occidentis, ſæuiſſimè debacchantur.

Apud quoſdam digna riſu, & omnino repugnãtia ſẽſui de Roma, & aula Romana, non ſine magna-

gna iſtorum commiſera-
tione percepi . Iſtos ſi au-
diatis : Roma ſolo æquata
iacet , nec vlla ibi virtus,
prouectio, magnificentia
nulla . O ſabulas à men-
dacii Patre confictas! Imò
ſuper hoc aduerſarij con-
fundantur , & Catholici
glorientur Quod vbi Tro
ia , Croton, Theba , Car-
thago,& quãplures ciui-
tates,ſemel dirutæ , adeo

ſunt ſub terra ſepultæ, quod vbi fuerint, ſic difficile reperire veſtigia: Sola Roma ciuitas Sacerdotalis, & Regia, adhuc caput Orbis affecta, toties deſtructa, vt Phœnix pulchrior, vt palma glorioſior, Dei manu reſurgit.

Præſenti Apoſtolorum Principis Baſilicæ ſimilẽ nunquam Vrbs vidit, nec

orbis agnouit. Sola celſior huius Eccleſiæ fornix altitudine, latitudine, venuſtate, ſtuporem mũdi, Pantheon inquam, excedit. Nulla inter vetuſtas Deorum, & quamplures ſacras ibi nouiter ædes cõparatio. Et quid de tot egregijs, & regijs fabricis, aquæductibus, plateis, mœnibus, coloſſis, pontibus, viridarijs,

terræ paradiſis; recenter additis? Antiquis fundamentis, ſtatuis, atque trophæis, tam noua, tamque pretioſa cõgeſta ſunt, vt in eorum comparatione, quàm plurima antiquorum mira vileſcunt. Hinc verius nunc in Romam concinunt, quæ ſuo tempore Theodoricus Gothorum Rex intonuit. Quæ Vrbiũ audeat

eum

cum tuis columnis cōten
dere, cum nec ima tua
possint similitudinem re
perire?

Roma (inquit idem
Rex) omnium est Mater:
nec vlli (sequitur Cassio- Cassiod. li. 1. c. 39
dorus) ingrata. Quæ Vr
bium, omnes exteros sic
amplectitur, vt eis donet,
ne dum propria, sed ad
suum etiam supremum
Principatus apicem cun-
ctos

ctos indifferēter extollat? Et vbi tot virgines ex publica largitate dotatæ? Vbi Sacerdotes tanta cū potestate? Vbi pauperes tanta cum charitate, quibus ne dum Eminentissimi Cardines, sed ipsemet Summus Pontifex proprijs manibus inseruire non dedignatur. Vbi deniq; in toto orbe christiano major magnificen-

tia, decor? Ibi tot Regum maieſtas, quot Cardinalium, quot Romanorum ſunt Principum aulæ. Ibi ſuos per oratores omniũ Catholicorum potentatuũ pompa, decus. Hinc quæ alibi magna, Romæ parua videntur. Quæ alibi pręcioſa, Romæ comparata, deficiunt.

Hæc, & ſimilia attendens prudentior Turcarum

rum Tyrannus : miror (aiebat) quod omnes christiani Romæ non habitent. Et Cassiodorus: Piaculi (inquit) genus est: absentem sibi Romam diutius facere, qui in ea possunt constitutis sibi laribus habitare. Qui pollent ingenio, & commoditate sic faciunt. Imò notaui sapientiores Orientis, & Occidentis Doctores

res

res, Hieronymum, Chrysostomum, Nazianzenũ: nil dixi: Maiores Apostolos, & maiorem Apostolorum numerum functos etiam, sua ibi velle ossa seruari.

O Roma Sanctorum reliquiairum, fidei gymnasium, flagellum hæresis, humilium gloria, depressio superborum. Sed æquè Roma diligenda: at-

atque timendam. Super for alitia ibidem à S. Leone Quarto inchoata, non deest Sanctorum præsidium ab eodem Sanctissimo Pontifice suspirijs, & lachrymis imploratum. Ipsemet Paradisi Præpositus. Sanctus Michael. Ipsi Principes vniuersi sácti Apostoli Petrus, & Paullus de cęlis se fecerũt pro Roma conspicuos. Si dile-

lexerunt isti Romam infidelem, nunquid fidelem derelinquent? Imò iugiter custodient ciuitatẽ, quam proprio sanguine perenniter ingemmarũt. Vnde S. Gregorius. Si gladios (inquit) Italiæ, si bella formidatis debetis aspicere, quãta Beati Petri in hac Vrbe protectio, in qua sine magnitudine populi, sine adiutorijs mili- Lib. 9. epist. 33.

li-

litum, tot annos inter gladios illæsi, Deo auctore seruamur.

Qui verò Sanctos hos Montes tãgere ausi sunt, citò diuinam vltionem cum detrimẽto senserũt. Gothus ille prædo, præda fuit maris, terræque ludibrium. Occidentis Imperatores ab hac expeditione tam paruo cum lucro recesserunt: vt Rodul-

dulphus Primus, ex quirẽ-
tibus, cur Romam nõ pe-
teret: per ſabulam Leo-
nis infirmi cum vulpe re
ſponderit; quia non cer-
no veſtigia reuerẽtium.
Nouiſſima clade, Borbo-
nius Dux globo ictus ibi
cecidit, & ex eius exercitu
vix reperitur, qui ad pro-
pria redierit. Contra Pe-
tri gladium vafer etiam,
& ſęuus Attila contende-

re recuſauit. Et Princeps qui verè ſapit, cum Rege Theodorico concludet: Caſſiod. l. 10. c, 18 Nobis conuenit Romam defendere, quam conſtat in mundo ſimilem non haberi.

Antiquitùs in Capitolio haſtis Roma: nunc ibi armata cruce triumphat. Nã Cruce Conſtantinus, & Cruce Theodoſius, Tyrannis penitus deletis, Sena-

natum, Populumque Romanum in pristinũ splẽdorem restituerunt. Sed armata cruce congruentius ouat: Minus est enim (inquit S. Leo) quod bellicus labor Romæ subdidit: quam quod ei pax christiana subiecit. Latius nunc præsidet Religione diuina, quam olim dominatione terrena.

Quando Senatus, Po-

pulusque Romanus: vel quis Cæſarum, tàm magnos Principes, tàm Fortes Reges, tàm potentes Monarchas, iurè ſibi vidit, & ſpontè ſubiectos? Ex vltimis Hiſpaniarũ, Galliarum, Polonorum, Germaniæ finibus, Oratores obedientię iugiter tãto cum faſtu mittuntur, vt ſimiles pompas in Regum miniſtris, antiqui-
tas

tās vix audierit. Et quãdo Roma hastis innixa, & super bellica trophęa sedens ab Aethiopia, ab India, à Iapone Legatos sibi genuflexos, suo in Principis verbo iurare vidit? & quando consimiles populos sibi subditos recognouit? Per crucem duobus mundis, nunc Roma dominatur. Hinc meritò super antiquorum co-

lumnas, obeliſcos, atque Pyramides, Crux extollitur, Apoſtoli ſublimantur.

An Roma gentilis æterna fuerit: Gentiles decernant. Romam vero Catholicam per B. Petri ſedem, in Verbo Veritatis æternam pronuntiabo. Mentiri non poteſt, qui Petro dixit: Portæ inferi non præualebunt ad-

uersus eam. Et rursus. Fides tua non deficiet. Et iterum. Ero vobiscum vsque ad consummationem sæculi: Ergo Petri nauis fluctuari potest, mergi non potest. Quia si Deus secum, salus secum. Sic Romam æternam solùm negat, qui nescit.

Nostrorum dissidia Principum sunt opulen-

ta lucra Turcarum. Ob rura pugnamus, & regna negligimus, quæ nostra sunt, nec nostra facimus. Equites Catholici honorem, & gloriam profitentur, & arua pinguiora, latiora imperia, & quod magis est, clariora nostræ fidei monimenta in canum manibus derelinquunt.

Nil oppressis fidelibus

bus iucundius. Nil iustius, quam bellum pro Religione susceptum. Bellum enim Domini est. In quo de cælis si Sancti Apostoli Ioannes, & Paulus pro Theodosio seniori in æquis hostium tela retorserunt: Si Iacobus Apostolus tot Mauros, euaginato gladio prostrauit: Si centum millia Saracenorum Beatissimi

Theodoret. l. 5. c. 24.

ſimi ſpiritus vnico prælio trucidarunt. Cur Clericis, atque Regularibus contra Hæreticos, & Infideles, feris quandoque peiores in terris pugnare non licebit?

Aug. l. 5. de ciuit. Dei c. 25

Sanctus Thomas Cantuarienſis dixit, & benè dixit: Eccleſias more caſtrorum non eſſe cuſtodiendas: non tamen dixit: Fortalitia Eccleſiæ

eſſe

esse negligenda. Imò scriptura commendat, Iudam templum reedificasse, ædificasseque per circuitum muros altos, & turres firmas: nè quãdo venirent Gentes, & sancta conculcarent, sicut antea fecerant. Si quilibet Princeps propria, quãto magis Episcopus, quæ penitus Deo sacrantur, conseruare, ampliare Mach. 4.
re

re tenetur?

Amicus familiaris, Prę-lato semper vtilis, & quã-doq. pernecessarius. Sed probetur: an fidelis sit. Amicus fidelis omni tẽ-pore diligit. Et qui ta-lem inuenit, inuenit the-sa urum. Confidentia nutriendus est. At non sit excessiua: nam con-fidentia est, vt in medi-cina venenum: modera-

ta

ta iuuat, nimia nocet. Hinc nos Deus admonet, Eccl. 19. Noli omnino sensum tuum amico denudare.

In aulis homines vafri non desunt, qui sua quandoque vitia tegunt, suosque sensus contraria voce dissimulant. Caligula seruus optimus, Princeps pessimus, hac astutia tandem ei licuit, quod

quod libuit. Amicitia semper in prosperitate suspecta. Et felices in sæculo, vix amicos ab inimicis discernunt. Quapropter nunquam Prælatus antiquum sibi notũ, ob nouos amicos (nisi probati sint) deserat, at semper suspicetur, quod vt in pluribus, noui possunt esse amici fortunæ, non personæ.

Rui-

Ruina Monacharum fuit absolutæ potestatis abusus. Prælatus, qui consilia spernit, ruinæ proximus. Et parum iuuat Cosiliarios habere, nec adhibere. Magnus Princeps consiliarios magnanimos adhibeat, Prudentes consiliarij sunt gloria Prælatorum, quorum animus nil melius aperitur, quàm quibus con-

filia-

ſiliarijs oblectetur intueri. Quilibet artifex inſtrumenta quærit iuxta opus, ad quod inclinatur.

Ergo vitæ probitas in ipſis etiam conſiliarijs pernecessaria. Nam vt caeſus formam recipit à fiſcella: ita conſilium ab ingenio, vnde manat. Cõſilia, quæ ſunt in cordibus impreſſa, eadem figu-

ra

ra prodeunt, aut praua, & detorta, aut recta, & salutaria. Vnde Eccl. 37. A Consiliario malo serua animam tuam. Quis enim de turbida aqua potum petat? Quis à cęno fonté requiret? Quis alteri dabit consilium, qui sibi non dat?

Vir perfectus æquabiliter continuò viuere tenetur. Nil mirum quod

cadant lapides, & quod homines moriantur. Mundus rotundus figura instabilis: & ideo omniũ rerũ vicissitudo iugiter subsequitur. Monarchia cœpit in Assyrijs, transi-uit ad Persas, perrexit ad Lacedæmones, ad Orientem, ad Occidentem. Si totius Orbis imperium, tot viribus roboratum vanum, & fluidum: quid in ter-

terris firmum? His Prælatus caueat, nè nimis eleuetur prosperis, aut frãgatur aduersis.

Generosum Præsul animum ostentet: nec cælis allectus, aut inferis perterrefactus benefaciat; sed à culpa, solus pudor auertat. Mercatorum est lucris inhiare, & seruorum: non peccare formidine pœnæ: Vir autem

perfectus virtutis amore laudabilem vitam ducat, vt omnibus apertè constet ad dignitates assumptus, non vt ditior, sed vt melior euadat.

Prælati infirmitas ad commune damnum pertinet. Quapropter propriam salutem in suarum ouium spirituale, & corporale detrimentum nō contemnat. S. Ambrosius

ſius amariſſimè flebat: cum alicuius Sancti Sacerdotis obitus nunciabatur, dicens: Non ſe flere: quia receſſerat; ſed quia difficile eſſet eiuſmodi inuenire. Semper in deterius Mundus abire videtur.

O Diogenes, qui hominem inter Lacedæmones vix inuenis: Romam venias, & inuenies quot ho-

homines concupiſcis. Vnus iſtorum ad totius Orbis regimen fortè ſufficeret. Solum Romæ magis communia, quam propria curentur: & ſic erit Roma norma, decus, & decor Vniuerſi. O ſi ſic renouatam hoc in genere Romam Sanctiſſimo daretur intueri: Tunc ſanè lætus animi candore inclamaret. Nũc di-

dimittis Domine ſeruũ tuum in pace.

Felix ille Præſul, qui re Deo concinit: Tua eſt potentia: tuum regnum Domine. Ego non Rex, non Princeps: ſed pater, mater omnium. Hic dilectus Deo, & hominibus, auro, & purpura inferno reſiſtet.

FINIS.

Errata sic corrige.

Pag. 4. lin. 9	Aportate	Apostata
Pag. 8. lin. 5.	Camello	Camelo
Pag. 23. lin. 13.	Sanctoq;	Sanctorum
Pag. 37. lin. 1.	Adducamur	adducamus
Pag. 45. lin. 1.	Cantoribus	cantionibus
Pag. 56. lin. 13.	penæ	penè
Pag. 67. lin 12.	delectos	deletos
Pag 68. lin. 7.	extre	extra
Pag. 76. lin. 12.	potuerunt	posuerunt
Pag. 88. lin. 5.	quis	qui
Pag. 92. lin. 8.	Galliæ. Regem.	Galliæ Regẽ
Pag. 93. lin 11.	quæ. Dei	quæ Dei
Pag. 98. lin. 6.	Coroua	corona
Pag. 109. lin. 5.	verruntur	vertuntur
Pag. 114. lin. 3.	e contrà	. E contra
Pag. 123. lin 10	communis	nummis
Pag. 127. lin 5.	& populus iusta	Greg. in moral
Pag 135. lin. 2.	Magunſ	magnus
Pag. 248 lin 13.	ſeculare	ſeculares
Pag 157 lin. 6	ſit. Mundns	ſit mundus
Pag 182 lin. 11.	prodent	prodeſt
Pag. 198. lin. 2.	ſic	ſit
Pag. 205. lin. 9.	Reliquiarum	Reliquiariũ
Pag. 209 lin. 6.	reuerentium	reuerentiũ
Pag. 221. lin. 3.	Moli	Noli
Pag. 221. lin 9.	conraria	contraria
Pag. 224 lin. 9.	caeſus	caſeus